

पोखरा महानगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

वर्ष : २ पोखरा खण्ड : २३ २०७५ असार १४ गते

भाग १

पोखरा महानगरपालिकाको

विपद व्यवस्थापन ऐन २०७५

प्रस्तावना :

विपद व्यवस्थापन का लागि सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गरि प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपदबाट सर्वसाधारणको जिउज्यान र सार्वजनिक, निजि तथा व्यक्तिगत सम्पति, प्राकृतिक एवं सास्कृतिक सम्पदा भौतिक संरचनाको सम्रक्षणगर्न विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि नेपालको सविधान धारा २२६ बमोजिम नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद १

१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- १) यस ऐनको नाम विपद जोखिम व्यवस्थापन ऐन (२०७५ रहेको छ।
- २) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ .

२) परिभाषा : बिषय तथा प्रसंगले अन्य अर्थ नलागेमा

- क) विपद व्यवस्थापन समिति भन्नाले दफा ३क बमोजिम बनेको समितिलाई सम्झनु पर्दछ .
- ख) वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति भन्नाले दफा ४ क बमोजिम बनेको समितिलाई सम्झनु पर्दछ .
- ग) कोष भन्नाले दफा ७ बमोजिमको विपद व्यवस्थापन कोष सम्झनुपर्दछ ।
- घ) प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद भन्नाले तोकिए बमोजिमका विपद सम्झनुपर्दछ ।
- ङ) व्यवसायिक प्रतिष्ठान भन्नाले उद्योग, कलकारखाना, सिनेमा घर, सपिङ्गमल, बहूउधेस्यीय व्यापारिक भवन जस्ता तोकिए बमोजिमका व्यवसायिक प्रतिष्ठान सम्झनु पर्दछ ।
- च) सार्वजनिक सस्था भन्नाले सरकारी निकाय ,सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएको सस्था, प्रचलित कानुन बमोजिम स्थापना भएका सङ्गठित सस्था वा सवै प्रकारका स्वास्थ्य तथा शैक्षिक सस्था सम्झनु पर्दछ ।
- छ) सुरक्षा निकाय भन्नाले नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी,ससस्त्र प्रहरी बल ,नेपाल, रास्ट्रीय अनुसन्धान विभाग, नगर प्रहारी सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद -२

विपद व्यवस्थापन समिति गठन तथा काम ,कर्तव्य र अधिकार

३) महानगरस्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति गठन

- क) महानगरस्तरमा तपशिल बमोजिमको विपद व्यवस्थापन समिति गठन गरिनेछ ।

१. महानगरपालिका प्रमुख - अध्यक्ष

२. नगर कार्यपालिका सदस्य ३ जना - सदस्य

३. वडा सदस्यहरू मध्येबाट प्रमुखले मनोनयन गरेका (२ जना नगरसभा सदस्य)

४. राष्ट्रिय स्तरका राजनीतिक दलका महानगरपालिका स्तरीय प्रतिनिधि -
५. नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्थानीय गैरसरकारी संस्था, अपांगता भएका व्यक्तिको समन्वय समिति, निजि क्षेत्र, सहकारी, सामुदायिक संस्था, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्थानीय शिक्षक, स्वास्थ्यकर्मी, प्रहरी, वा महिला समूह मध्ये प्रमुखले मनोनित गरेका (८ जना

(यसमा महिला, बालबालिका, युवा, शिक्षक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, ज्येष्ठ नागरिक, र दलितलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।)

६. स्थानीयस्तरमा उपलब्ध विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी विज्ञामध्ये प्रमुखले मनो नयन गरेका (२ जना
७. विषयगत निकायका प्रतिनिधिहरु - ५ जना सदस्य
८. महानगरले तोकेको पदाधिकारी सदस्य सचिव

ख) महानगरस्तरिय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार

- १) पोखरा लेखनाथ महानगरपालिकामा विपद् पुर्व तयारि तथा प्रतिकार्य यो जना ,पुर्व सुचना प्राणाली ,खोज तथा उदार समन्वय ,राहत सामाग्रीको पुर्व भण्डारण ,वितरण र समन्वय
- २) स्थानीय तटबन्ध ,नदि पहिरोको नियन्त्रण तथा नदीको व्यवस्थापन र नियमन
- ३) विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा बस्तीहरुको पहिचान र स्थानान्तरण
- ४) विपद् व्यवस्थापन संघ ,प्रदेश र स्थानीय समुदाय संघसस्था तथा निजि क्षेत्रसंग सहयोग ,समन्वय र सहकार्य
- ५) विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा संचालन र स्रोत साधनको परि चालन
- ६) विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि स्थानीयस्तरका आयोजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन अन्तुगमन तथा नियमन
- ७) विपद् पश्चात स्थानीयस्तरको पुनर्स्थापना र पुननिर्माण
- ८) स्थानियस्तरको विपद् सम्बन्धि तथ्यांक व्यवस्थापन र अध्ययन र अनुसन्धान
- ९) स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन प्रणाली
- १०) समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमको संचालन
- ११) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि अन्य कार्य .

४) वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति गठन

क) वडा तथा समुदाय स्तरमा पनि सामुदायिक विपद तथा जलवायू उत्थानशील समितिको गठन गरि त्यस समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार उल्लेख गरिनेछ ,

१ महानगरपालिकाकाका सम्बन्धित वडाध्यक्ष (१ अध्यक्ष

२ निर्वाचित वडा सदस्यहरु (४ जना सदस्य)

३ टोल विकास संस्था वडा समन्वय समितिका अध्यक्ष (१ जना सदस्य

४ वडामा रहेका टोल विकास संस्थाहरु मध्येबाट वडा समितिले मनोनयन गरे का (२ जना टोल विकास संस्थाका अध्यक्षहरु) सदस्य

५ स्थानीय युवा क्लवको प्रतिनिधि २ जना सदस्य

६ स्थानीय गैरसरकारी संस्था, अपांगता भएका व्यक्ति वा संस्था,सहकारी, सामुदायिक संस्था, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्थानीय शिक्षक, स्वास्थ्यकर्मी, प्रहरी, स्वास्थ्य संस्था, महिला समूह मध्ये वडा समितिले मनोनित गरेका (६ जना

(यसमा महिला, बालबालिका, युवा, शिक्षक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, ज्येष्ठ नागरिक, र दलितलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।)

क) नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

(नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सम्बन्धित वडाका उप शाखा प्रतिनिधि(१ जना सदस्य

ख) स्थानीय गैरसरकारी संस्था भएमा (गैर सरकारी संस्थाहरु मध्ये कुनै एकको प्रतिनिधि १जना सदस्य

ग) अपांगता भएका व्यक्तिहरु मध्येबाट वा संस्था भएमा संस्था मध्येबाट १ जना प्रतिनिधि सदस्य

घ) वडामा रहेका आमा समूहहरु मध्येबाट १ जना प्रतिनिधि सदस्य

ङ) वडामा रहेका सहकारी वा सामुदायिक संस्था मध्ये १ जना प्रतिनिधि सदस्य

च) विद्यालय व्यवस्थापन समिति प्रतिनिधि वा स्थानीय शिक्षक मध्ये १ जना सदस्य

७) वडामा रहेका प्राथमिक उपचारकहरु, विपद व्यवस्थापन तालीम लिएका व्यक्तिहरुमध्येबाट वडा समितिले मनोनयन गरेका २ जना सदस्य

८) प्रहरीबाट १जना

(वडा प्रहरी कार्यालयका प्रतिनिधि सदस्य

- ९) वडामा रहेका प्राथमिक उपचार केन्द्र वा स्वास्थ्य चौकी वा स्थानीय चिकित्सक मध्येबाट वडा समितिले मनोनयन गरेका १ जना प्रतिनिधि सदस्य
- १०) वडामा भएमा प्रतिष्ठित निजि क्षेत्रका वडा समितिले मनोनयन गरेका प्रतिनिधि १ जना सदस्य
- ११) वडा कार्यालयका वडा सचीव १ जना सदस्य सचिव

४ख) वडास्तरीय विपद व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार

- क) वडामा भएका विपदकार्यको अभिलेख राख्ने
- ख) वडास्तरमा आपतकालीन कार्य संचालन
- ग) तत्कालिन उद्धारका लागि समन्वय तथा सहयोग

परिच्छेद ३ बिबिध

५. विपद व्यवस्थापन कोष संचालन

महानगरपालिकाले एक कार्यविधि तयार गरि महानगर स्तरीय विपद व्यवस्थापन कोष संचालन गर्न सक्नेछ, वडास्तरमा संचालन गरिने विपद आकस्मिक सहयोग रकम वडास्तरीय विपद व्यवस्थापन समितिको निर्णय पश्चात गर्न कुनै बाधा पर्नेछैन।

६. समितिको बैठक :

- क. समितिको बैठक कम्तीमा महिनाको एक पटक बस्नेछ, आवश्यक परेको समयमा आवश्यकता अनुसार बैठक बस्नेछ।
- ख. समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको संयोजकले गर्नेछ, र निजको अनुपस्थितिमा बैठकमा उपस्थित जेष्ठ सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्ने छ।
- ग. समितिको बैठक अध्यक्षको निर्देशनमा सचिवले बोलाइने छ।

७. समितिको कार्यकाल :

- क) यस ऐन अन्तर्गत बनाइएका समितिको कार्यकाल तिनवर्षको कायम रहनेछ,
- ख) समितिको गणपुरक संख्या समितिको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको ५१५ रहेको छ,

८. परिमार्जन तथा संशोधन :

यो ऐनमा परिमार्जन एवं संशोधन गर्नुपर्ने भएमा संशोधनको प्रारूप तयार गरी

वर्ष २) खण्ड १३, पौमपा, स्थानीय राजपत्र, भाग २ मिति २०७५।०८।०५

नगर सभाले पारीत गरेपछी परिमार्जन एवं संशोधन पारीत भएको मानिने छ,
प्रमाणिकरण मिति : २०७५।०३।१०

प्रकाशन मिति : २०७५।०३।१४

आज्ञाले

शेषनारायण पौडेल

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत